

ISIRI

15054

1st. Edition

جمهوری اسلامی ایران
Islamic Republic of Iran

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

Institute of Standards and Industrial Research of Iran

استاندارد ملی ایران

۱۵۰۵۴

چاپ اول

مداخلات پرستاری - گذاردن شیاف
مقعدی - آیین کار

**Nursing Interventions - Inserting Rectal
Suppository-Code of Practice**

ICS: 11.020

به نام خدا

آشنایی با مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد.

تدوین استاندارد در حوزه های مختلف در کمیسیون های فنی مرکب از کارشناسان مؤسسه* صاحب نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، مصرف کنندگان، صادرکنندگان و وارد کنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادها، سازمان های دولتی و غیر دولتی حاصل می شود. پیش نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی نفع و اعضای کمیسیون های فنی مربوط ارسال می شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادهای در کمیته ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب به عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می شود.

پیش نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان های علاقه مند و ذیصلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می کنند در کمیته ملی طرح و بررسی و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می شود. بدین ترتیب، استانداردهایی ملی تلقی می شود که بر اساس مفاد نوشته شده در استاندارد ملی ایران شماره ۵ تدوین و در کمیته ملی استاندارد مربوط که مؤسسه استاندارد تشکیل می دهد به تصویب رسیده باشد.

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران از اعضای اصلی سازمان بین المللی استاندارد (ISO) ۱ کمیسیون بین المللی الکتروتکنیک (IEC) ۲ و سازمان بین المللی اندازه شناسی قانونی (OIML) ۳ است و به عنوان تنها رابط ۴ کمیسیون کدکس غذایی (CAC) ۵ در کشور فعالیت می کند. در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی های خاص کشور، از آخرین پیشرفتهای علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بینالمللی بهره گیری می شود.

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران می تواند با رعایت موازین پیش بینی شده در قانون، برای حمایت از مصرف کنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیست محیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و / یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری نماید. مؤسسه می تواند به منظور حفظ بازارهای بین المللی برای محصولات کشور، اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه بندی آن را اجباری نماید. همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده کنندگان از خدمات سازمانها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره، آموزش، بازرسی، ممیزی و صدور گواهی سیستم های مدیریت کیفیت و مدیریت زیست محیطی، آزمایشگاه ها و مراکز کالیبراسیون (واسنجی) وسایل سنجش، مؤسسه استاندارد این گونه سازمان ها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می کند و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامه تأیید صلاحیت به آن ها اعطا و بر عملکرد آنها نظارت می کند. ترویج دستگاه بین المللی یکاها، کالیبراسیون (واسنجی) وسایل سنجش، تعیین عیار فلزات گرانبها و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این مؤسسه است.

* مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

- 1- International organization for Standardization
- 2 - International Electro technical Commission
- 3- International Organization for Legal Metrology (Organization International de Metrology Legal)
- 4 - Contact point
- 5 - Codex Alimentarius Commission

کمیسیون فنی تدوین استاندارد
«مداخلات پرستاری - گذاردن شیاف مقعدی - آیین کار»

رئیس:

میرزا بیگی، غضنفر
(کارشناس ارشد کار آفرینی)

دبیر:

سالمی، صدیقه
(کارشناس ارشد آموزش پرستاری)

سمت و / یا نمایندگی

رئیس کل سازمان نظام پرستاری کشور

عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران
معاون فنی سازمان نظام پرستاری کشور

اعضاء: (اسامی به ترتیب حروف الفبا)

پروین، لیلی
(کارشناس ارشد آموزش پرستاری داخلی - جراحی)

حیدری، شیوا
(کارشناس ارشد پرستاری بهداشت جامعه)

رضوی، مریم
(کارشناس پرستاری)

ریانی، مسعود
(دکترای پرستاری)

سنجری، مهناز
(کارشناس ارشد پرستاری کودکان)

شیرازی، فاطمه
(کارشناس ارشد پرستاری داخلی - جراحی)

محمدی، فرحناز
(دکتری پرستاری)

میانجی، شفیقه
(کارشناس ارشد پرستاری)

مدیر پرستاری بیمارستان شهید مصطفی خمینی
مصرفوی، اشرف
(کارشناس ارشد پرستاری بهداشت جامعه)

مدیر پرستاری دانشگاه علوم پزشکی تهران

وسکوئی ، خورشید
(کارشناس ارشد پرستاری)

پیش گفتار

استاندارد" مداخلات پرستاری - گذاردن شیاف مقعدی -آیین کار" که پیش نویس آن در کمیسیون های مربوط به موجب بند ۵ ماده ۳ قانون سازمان نظام پرستاری مصوب ۸۱/۹/۱۱ مجلس شورای اسلامی توسط سازمان نظام پرستاری تهیه و تدوین شده و در سی و نهمین اجلاس کمیته ملی استاندارد خدمات مورخ ۸۹/۱۱/۱۰ مورد تصویب قرار گرفته اینک به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱، به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می شود. برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت های ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و خدمات، استانداردهای ملی ایران در مواقع لزوم تجدید نظر خواهد شد و هر پیشنهادی که برای اصلاح و تکمیل این استانداردها ارائه شود، هنگام تجدید نظر در کمیسیون فنی مربوط مورد توجه قرار خواهد گرفت. بنابراین، باید همواره از آخرین تجدیدنظر استانداردهای ملی استفاده کرد.

منابع و مآخذی که برای تهیه این استاندارد مورد استفاده قرار گرفته به شرح زیر است:

- ۱- بلک و هوکس. پرستاری داخلی و جراحی . ترجمه اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی ۱۳۸۵. تهران جامعه نگر ، سالمی .
- ۲- سازمان نظام پرستاری . استاندارد های خدمات پرستاری . تهران . ۱۳۸۵.
- ۳- شمس ، شمس الدین. مارکانی ، عبدالله . آشنائی با حرفه پرستاری. انتشارات مهرامیرالمو منین . ۱۳۸۴.
- ۴- اولریچ . مراقبت های پرستاری اولریچ . اعضای علمی دانشگاه پرستاری مامائی شهید بهشتی. نشر گلبن . ۱۳۸۴.

5- Jadith schilling. *Nursing Procedures*. Fifth Edition.2009

6 - Karen,Holland.*Mini Encyclopaedia of nursing*.2005

7 - Smeltzer,Suzanne C.Hinkle,Janice L.Brunner and Suddarth . *Textbook of Medical – Surgical Nursing* .11th Edition,Philadelphia: Lippincott Co.2010

8- Linda Q.Thede.*Informatics and nursing*.Second Edition.2003

9-Dorland,William.*Dorland Medical Dictionary*.25th ed.2003

مداخلات پرستاری - گذاردن شیاف مقعدی - آیین کار

۱ هدف و دامنه کاربرد

هدف از تدوین این استاندارد، شناسایی و اجرای اصول کلی مداخلات پرستاری در گذاردن شیاف مقعدی به منظور ایجاد تأثیر موضعی دارو (مانند شیاف ملین)، ایجاد تأثیر عمومی دارو (مانند شیاف آمینوفیلین به منظور گشاد کردن برونش بیمار و تسهیل تنفس، به عنوان راهی جایگزین شونده در صورت وجود استفراغ یا ممنوع بودن مصرف دارو از راه دهان)، ایجاد اثرات ضد التهاب، ضد درد و تب بر و نمایش طرح گام به گام این خدمت جهت بهبود کیفیت کار، پیشگیری از خطاهای احتمالی و همچنین امکان اجرای یکسان خدمات می باشد.

این استاندارد برای موارد زیر کاربرد دارد:

- الف- در کلیه بخش های عمومی و تخصصی و اورژانس در صورت نیاز به این خدمت برای ارائه مراقبت های پرستاری یکسان و روشن.
- ب- در مراجع قضائی به منظور سندی قیاسی برای بررسی کیفیت اقدامات انجام شده .

۲ مراجع الزامی

مدارک الزامی زیر حاوی مقرراتی است که در متن این استاندارد ملی ایران به آن ها ارجاع داده شده است. بدین ترتیب آن مقررات جزئی از این استاندارد محسوب می شود. در صورتی که به مدرکی با ذکر تاریخ انتشار ارجاع داده شده باشد، اصلاحیه ها و تجدید نظرهای بعدی آن مورد نظر این استاندارد ملی ایران نیست. در مورد مدارکی که بدون ذکر تاریخ انتشار به آن ها ارجاع داده شده است، همواره آخرین تجدید نظر و اصلاحیه های بعدی آن مورد نظر است. استفاده از مراجع زیر برای کاربرد استاندارد الزامی است:

۱-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۰۹، مداخلات پرستاری - شستن دست ها- آیین کار

۲-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۱۲، مداخلات پرستاری- وضعیت دادن به بیمار/مددجو- قرار دادن در وضعیت به پهلو خوابیده - آیین کار

۳-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۱۴، مداخلات پرستاری- پوشیدن و خارج کردن دستکش های یک بار مصرف- آیین کار

۴-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۲۲، مداخلات پرستاری- وضعیت دادن به بیمار/ مددجو- قرار دادن بیمار/ مددجو در وضعیت خوابیده به پشت - آیین کار

۳ اصطلاحات و تعاریف

در این استاندارد اصطلاحات و/یا تعاریف زیر به کار می رود:

۱-۳

پرستار

فردی که موفق به کسب دانشنامه کارشناسی در رشته پرستاری گردیده است .

۲-۳

بهیار

فردی دارای دیپلم بهیاری که تحت نظارت کلی در یک واحد بهداشتی و درمانی در فعالیت های پرستاری همکاری داشته و همچنین ممکن است در زایمان های طبیعی زنان باردار کمک نموده و از مادران و نوزادان مراقبت نمایند.

۳-۳

کمک پرستار

فردی دیپلمه که طی یک دوره آموزشی مرتبط، آموزش های لازم در زمینه انجام اموری از قبیل اجرای دستورات بهداشتی و درمانی و کمک به پرستاران و بهیاران را فرا گرفته و تحت نظارت کلی این خدمات را در بیمارستان جهت مددجویان / بیماران ارائه می دهد.

۴-۳

مددجو/ بیمار

شخصی که برای دریافت خدمات درمانی به یکی از مراکز بهداشتی /درمانی مراجعه می کند .

۵-۳

ریسیور

وسیله فلزی لوبیائی شکلی است که برای شستن دهان بیمار و هنگامی که بیمار حالت تهوع دارد به کار می رود.

شکل ۱- رسیور

۶-۳

شیاف آمینوفیلین^۱

داروی گشاد کننده برونش می باشد که در بیماریهای تنفسی به کار می رود.

۷-۳

برونش

قسمت انتهایی بافت نای (نایژه)

۸-۳

اسفنکتر^۱

یک ماهیچه حلقوی است که مسدود کننده مجاری می باشد.

۹-۳

دستکش یک بار مصرف

این دستکش ها از انواع دستکش های طبی می باشند که تمیز بوده، نه استریل و در ایران رایج ترین نوع مصرفی آن از جنس پلی اتیلن می باشد.

شکل ۲- دستکش یک بار مصرف

۱۰-۳

شیاف^۲

قطعه داروی کوچکی است که در تماس با دمای بدن در رکتوم(مقعد) و واژن به آرامی ذوب می شود.

شکل ۳- شیاف

۴ اهداف مداخله ای

۱-۴ ایجاد تأثیر موضعی دارو مانند شیاف ملین

1 - Sphincter
2 - Suppository

۴-۲ ایجاد تأثیر عمومی دارو مانند شیاف آمینوفیلین به منظور گشاد کردن برونش بیمار و تسهیل تنفس، به عنوان راهی جایگزین شونده در صورت وجود استفراغ یا ممنوع بودن مصرف دارو از راه دهان

۴-۳ ایجاد اثرات ضد التهاب، ضد درد و تب بر

۵ حداقل وسایل مورد نیاز

۵-۱ کارت دارو

۵-۲ شیاف دستور داده شده

۵-۳ ریسیور

۵-۴ دستکش یک بار مصرف

۵-۵ ظرف آب گرم در صورت لزوم

۵-۶ لگن

۵-۷ ژل

۶ روش انجام کار

۶-۱ بررسی دستور پزشک و پرونده مددجو/بیمار

۶-۲ انطباق دادن کارت دارویی مددجو/بیمار با کارتدکس

۶-۳ شستن دست ها مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۰۹

شکل ۴- شمایی از شستن دست ها

۶-۴ برداشتن شیاف دستور داده شده از داخل یخچال

۶-۵ بردن شیاف و دیگر وسایل مورد نیاز به اتاق بیمار/مددجو

۶-۶ شناسایی بیمار/مددجو از طریق کنترل دستبند وی

۶-۷ آگاه کردن بیمار/مددجو از اقدام مورد نظر

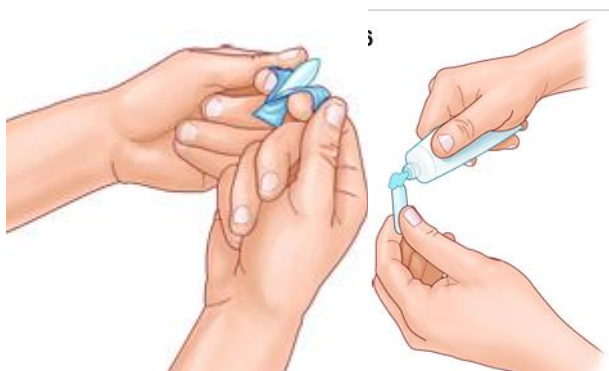
۶-۸ فراهم آوردن خلوت بیمار/مددجو

۶-۹ درخواست از مددجو/بیمار جهت قرار گرفتن روی پهلو چپ و خم کردن پای رویی

۶-۱۰ پوشیدن دستکش یکبار مصرف مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۱۴۰۱۵

۶-۱۱ کنار زدن ملحفه های رویی بیمار/مددجو و نمایان ساختن باسن وی

۶-۱۲ خارج کردن شیاف از درون پوشش و فرو بردن انتهای مخروطی و مدور آن به داخل ماده لغزنده کننده یا آب گرم طبق دستور کارخانه سازنده

شکل ۵- شمایی از خارج کردن شیاف از درون پوشش و فرو بردن انتهای مخروطی آن به داخل ماده لغزنده کننده

۶-۱۳ آغشته کردن انگشت سبابه دست غالب پرستار به ژل

۶-۱۴ تشویق بیمار/مددجو به تنفس عمیق برای شل شدن و باز شدن هر چه بیشتر اسفنکتر مقعد

۶-۱۵ باز نگه داشتن اطراف مقعد با دست غیر غالب و وارد کردن شیاف در مقعد به آرامی با دست دیگر

۶-۱۶ وارد کردن شیاف با انگشت سبابه توسط پرستار به راست روده مددجو/بیمار که در بزرگسالان در حدود ۱۰ سانتی متر و در کودکان در حدود ۵ سانتی متر یا کمتر می باشد.

۶-۱۷ خارج کردن انگشت پرستار

۶-۱۸ به هم نزدیک کردن و با دست نگه داشتن دو طرف باسن (اطراف مقعد) برای جلوگیری از خارج شدن شیاف برای چند لحظه

۶-۱۹ خارج کردن دستکش ها مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۱۴۰۱۵

۶-۲۰ مرتب کردن لباس و تخت بیمار/مددجو

۶-۲۱ درخواست از بیمار/مددجو برای قرار گرفتن به مدت زمان حداقل ۵ دقیقه در وضعیت خوابیده به پشت

مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۲۲۰۱۵ یا پهلو چپ مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۱۲۰۱۵

۲۲-۶ در صورت استعمال شیاف ملین، در دسترس قرار دادن زنگ اخبار برای کمک به بیمار/مددجو جهت رفتن به توالت

یادآوری- جهت اثرات ملین، شیاف بهتر است در حدود ۳۰ دقیقه قبل از وعده غذایی جهت بیمار/مددجو مصرف شود.

۲۳-۶ آموزش به مددجو/بیمار مبنی بر اینکه برخی از شیاف ها بر رنگ مدفوع تاثیرگذار هستند.

۲۴-۶ برگرداندن وسایل به محل مربوطه با حفظ نکات بهداشتی

۲۵-۶ شستن دست ها مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۰۹

۲۶-۶ ثبت اطلاعات و یافته ها شامل :

الف- نکات مورد بررسی شامل نوع شیاف ، در صورت خارج شدن مدت زمانی که نگه داشته شده ، اثرات و نتایج آن در پرونده بیمار/مددجو

ب- مداخلات انجام شده

پ- سایر موارد

۷ شرایط انجام کار

۱-۷ دقت و صحت در انجام کار

۲-۷ رعایت نکات بهداشتی

۳-۷ حفظ حریم و حرمت مددجو/بیمار

۸ شرایط ارائه دهنده خدمت

این فرآیند کاری توسط پرستار و بهیار در کلیه بخش های عمومی و تخصصی در صورت نیاز به این خدمت جهت مددجو/بیمار ارائه می گردد.

پیوست الف
(الزامی)
حقوق مددجو/ بیمار

الف-۱ مددجو/ بیمار حق دارد در اسرع وقت درمان و مراقبت مطلوب، مؤثر و همراه با احترام کامل را بدون توجه به عوامل نژادی فرهنگی و مذهبی از گروه درمان انتظار داشته باشد.

الف-۲ مددجو/ بیمار حق دارد محل بستری، پزشک، پرستار و سایر اعضای گروه معالج را در صورت تمایل بشناسد.

الف-۳ مددجو/ بیمار حق دارد در خصوص مراحل تشخیص، درمان و سیر پیشرفت بیماری خود اطلاعات ضروری را شخصاً و یا در صورت تمایل از طریق یکی از وابستگان از پزشک معالج درخواست نماید به طوری که در فوریت‌های پزشکی این امر نباید منجر به تأخیر در ادامه درمان یا تهدید جانی مددجو/ بیمار گردد.

الف-۴ مددجو/ بیمار حق دارد قبل از معاینات و اجرای درمان اطلاعات ضروری در خصوص عوارض احتمالی و یا کاربرد سایر روش‌ها را در حد درک خود از پزشک معالج دریافت و در انتخاب شیوه نهایی درمان مشارکت نماید.

الف-۵ مددجو/ بیمار حق دارد در صورت تمایل شخصی و عدم تهدید سلامتی آحاد جامعه طبق موازین قانونی رضایت شخصی خود از خاتمه درمان را اعلام و یا به دیگر مراکز درمانی مراجعه نماید.

الف-۶ مددجو/ بیمار حق دارد جهت حفظ حریم شخصی خود از محرمانه ماندن محتوای پرونده پزشکی، نتایج معاینات و مشاوره‌های بالینی جز در مواردی که براساس وظایف قانونی از گروه معالج استعلام صورت می‌گیرد اطمینان حاصل نماید.

الف-۷ مددجو/ بیمار حق دارد از رازداری پزشک و دیگر اعضای تیم معالج برخوردار باشد لذا حضور بالینی افرادی که مستقیماً در روند درمان شرکت ندارند موقوف به کسب اجازه مددجو/ بیمار خواهد بود.

الف-۸ مددجو/ بیمار حق دارد از دسترسی به پزشک معالج و دیگر اعضای اصلی گروه معالج در طول مدت بستری، انتقال و پس از ترخیص اطمینان حاصل نماید.

الف-۹ مددجو/ بیمار حق دارد با کسب اطلاع کامل از نوع فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی بیمارستان که بر روند سلامتی و درمان او مؤثرند تمایل و رضایت شخصی خود به مشارکت درمانی را اعلام و یا در مراحل مختلف پژوهش از ادامه همکاری خودداری نماید.

الف-۱۰ مددجو/ بیمار حق دارد در صورت ضرورت اعزام و ادامه درمان در سایر مراکز درمانی، قبلاً از مهارت گروه معالج، میزان تعرفه‌ها و پوشش بیمه‌های خدمات در مرکز درمانی مقصد مطلع گردد.